

INTRODUCCIÓ

Al món hi ha 232 milions de persones migrades internacionals i 740 milions de desplaçaments interns. Les guerres, la persecució, la violència, però també la pobresa extrema i el canvi climàtic són les raons per les quals es veuen obligades a abandonar les seves llars i els seus països a la recerca d'espais de seguretat, protecció i dignitat. Les xifres de mobilitat humana arreu del planeta s'han multiplicat per dos en el decurs de la darrera dècada.

La guerra de Síria, així com també els conflictes que es viuen a d'altres països d'Orient, ha empès milions de persones cap a les fronteres europees tot cercant l'emparament de la legalitat internacional i dels drets humans. Tanmateix, és ben palès que Europa es mostra incapaç de donar compliment a la normativa i als principis fonamentals.

La situació actual evidencia la necessitat de **respostes que requereixen d'un abordatge conjunt i compromès** entre els diferents sectors de la nostra societat. És per aquesta raó que el Fons Menorquí de Cooperació, associació sense ànim de lucre formada pels vuit ajuntaments de Menorca, el Consell Insular i el Govern balear, a més de deu ONGD, ha posat en marxa una campanya pel drets de les persones migrants i refugiades que pretén sumar-hi a d'altres sectors de la xarxa social illenca.

PRINCIPIS DE LA CAMPANYA

1. Oferir una resposta ajustada als valors de solidaritat i de defensa dels drets humans partint del fet que l'atenció a les persones refugiades és una **obligació legal i també ètica**.
2. Oferir una **resposta conjunta** de les administracions i de diferents sectors de la societat civil que serveixi per reforçar el posicionament de la societat menorquina envers el fenomen de les persones migrants i refugiades.
3. Mostrar el **compromís** de Menorca en el marc d'un programa de cooperació i educació per al desenvolupament que tindrà una durada mínima de tres anys i que s'afronta des d'una perspectiva integral i integradora.
4. Superar el primer impacte emocional per aprofundir en unes propostes capaces de **motivar el pensament crític**, de crear consciència i, en última instància, de motivar l'acció cap a una societat més justa i equitativa.
5. **Fomentar la convivència** diversa i intercultural.

EIXOS DE LA CAMPANYA

La aflluència massiva de persones refugiades a les fronteres europees és l'evidència d'un fenomen complex que necessita d'un abordatge integral. Tots els fluxos migratoris tenen unes causes en els països d'origen, provoquen dificultats en les fronteres i requereixen d'acollida i integració en els països de destí.

Aquesta campanya està articulada en tres eixos d'acció, per tal d'oferir l'abordatge integral en les diferents dimensions de la situació.

INCIDÈNCIA
POLÍTICA

SENSIBILITZACIÓ

ACCIONS A LES
FRONTERES

1. INCIDÈNCIA POLÍTICA

Treballar, pressionar, denunciar, per obtenir el compromís de les institucions, afavorir canvis a nivell normatiu que respectin els drets humans i limitin la regulació contrària a la dignitat humana. Es cerca enfortir activitats i pressió a nivell europeu especialment a allò referent a les polítiques migratòries.

- ✓ El dia 22 de març el Fons Menorquí de Cooperació va celebrar una Junta Extraordinària per tal que les administracions de l'illa i les ONGs oferissin una **resposta coordinada** a la situació de les persones refugiades.
- ✓ La Junta de presidents i presidentes de les corporacions locals de Menorca acorda un **posicionament polític** conjunt i s'acompanya d'uns compromisos d'acció.
- ✓ A través de les xarxes d'autoritats locals de la Mediterrània, com ara ARC LLATÍ (de la qual és soci el Consell de Menorca) i ALDA (de la qual és membre el Fons Menorquí) es fa una feina de lobby per pressionar la UE sobre el **canvi en les polítiques migratòries** i de respecte als drets fonamentals de les persones.
- ✓ El dia 9 de maig, en un acte que se celebra a Palma amb motiu del Dia d'Europa, el Fons Menorquí de Cooperació explicarà la campanya "Menorca es mou. Pels drets de les persones migrades i refugiades" i farà una **crida** perquè les institucions de Balears adoptin un posicionament conjunt sobre les polítiques migratòries i d'asil de la UE.
- ✓ Donar suport i orientació als col·lectius de la ciutadania que mostrin la seva voluntat per apropar-se a les institucions i espais de presa de decisions.

2. SENSIBILITZACIÓ

Les accions de sensibilització es plantegen a partir de dos objectius:

a) Donar eines per entendre de manera crítica i global el moment actual.

Mentre no lluitem contra les causes que provoquen aquest èxode, els moviments migratoris continuaran creixent. La situació que viuen aquestes persones no és perquè han tingut la mala sort d'haver nascut en un país pobre, sinó que és la conseqüència d'unes decisions polítiques i econòmiques en les que, en molts casos, els països europeus hi han jugat un paper important, ja sigui a través d'interessos geopolítics o econòmics (sobretot a través de la indústria de l'armament). Vivim en un món interconnectat. De manera que mentre continuï havent-hi guerres, violacions de drets humans, injustícies i desigualtats estructurals als països d'origen cap mur, filat o cap control de fronteres aconseguirà frenar l'allau de persones que fugen.

b) Fomentar la convivència intercultural en Menorca.

En uns moments que la crisi de persones refugiades a les fronteres europees posa de manifest que els desplaçaments forçats no s'aturaran, i que, paral·lelament, diferents anàlisis de la realitat socioeconòmica de les nostres Illes mostren un creixent rebuig envers les persones migrants, resulta més necessari que mai emprendre accions que fomentin la creació d'un marc de respecte envers la interculturalitat.

L'objectiu de les accions de sensibilització és treballar amb la població originària de Menorca, però també amb les persones migrades residents a l'illa. Aquesta feina és fa amb l'estreta col·laboració de la **Conselleria de Benestar del Consell** de Menorca.

Accions previstes:

- ✓ Creació d'una pàgina **web** (amb la col·laboració de SILME), a la qual s'hi podrà accedir des de les webs del Consell, els ajuntaments i el propi Fons. Allà s'hi abocarà tota la informació relacionada amb la campanya Menorca es mou, així com les activitats promogudes per altres sectors i de la pròpia ciutadania. Està en construcció i es podrà visitar en pocs dies.
- ✓ **Col·laboració en tallers** i jornades amb els centres educatius: des de l'escola a la universitat. Es duran a terme diferents activitats per facilitar a l'alumnat la comprensió de les diferents dimensions dels desplaçaments forçats globals. Alaior comença demà, dia 6 maig, amb una activitat a La Salle, on el professorat del departament història, cooperants i activistes xerraran amb l'alumnat de la situació dels refugiats sirians a les fronteres.

MENORCA ES MOU. PELS DRETS DE LES PERSONES MIGRANTS I REFUGIADES

- ✓ Presentació del **documental “Camins. El viatge de les persones refugiades”** produït per la associació Es Far Cultural amb la col·laboració del Fons Menorquí i la UIB. La projecció i debat amb el autor es farà divendres 6 maig a les 20.30h a l'auditori de Ferreries.
- ✓ D'aquí al mes de desembre es realitzaran diferents **xerrades** i d'altres activitats (el calendari i les persones convidades encara estan pendents de concretar) en relació als desplaçaments forçats globals i també de la interculturalitat.
- ✓ Celebració d'unes **jornades** en el darrer trimestre de l'any relacionades amb els dos objectius de la campanya i que comptaran amb la col·laboració de l'Oficina de Cooperació de la Universitat de les Illes Balears.
- ✓ Implicació dels **mitjans de comunicació** a la campanya i a un compromís ètic de tractament de les informacions relacionades amb les persones migrades i refugiades.

Els mitjans de comunicació, en tant que constructors de la realitat, esdevenen responsables socials de la creació de models d'interpretació del que succeeix, de les dades i també dels estereotips, que confirmen o desmenteixen les visions del món. Per tant, els mitjans participen decisivament en la construcció dels valors socials, des de d'una doble vessant, ja que per una banda són el mirall dels valors de la societat i de les seves relacions internes, i, per l'altra, són decisius en la definició d'aquests valors i actituds.

Amb aquestes premisses, des del Fons Menorquí de Cooperació valorem que la crisi humanitària de les persones refugiades s'ha de viure com a una oportunitat ineludible per reafirmar el compromís ètic i el paper protagonista dels mitjans de comunicació en la promoció de la convivència pacífica, la defensa de la diversitat i la interculturalitat en el sí de la nostra societat.

De moment, **s'han adherit** a la campanya (compromís que es materialitzarà mitjançant la signatura d'un conveni) els següents mitjans:

- IB3
 - Cadena SER
 - Cadena COPE
 - Diari Menorca
- ✓ **L'Associació de Periodistes de Balears** s'ha compromès a redactar un Codi Ètic relacionat amb el tractament informatiu de la immigració, la diversitat i la interculturalitat.
 - ✓ **Col·laboració** amb la Plataforma Benvinguts Refugiats com a representació de la ciutadania articulada per a la defensa dels drets de les persones refugiades.
 - ✓ El Fons Menorquí té oberta de forma permanent la **convocatòria d'ajudes** a projectes de **sensibilització**. Les bases estan disponibles en la web del Fons: http://www.fonsmenorqui.org/sensibilitzacio/index.php?id_pagina=116

3. ACCIONS EN LES FRONTERES

La campanya es completa un programa d'ajuda humanitària i cooperació a les fronteres, que s'articularà en dues fases:

✓ Primera fase.

- **Col·laboració municipalista entre Menorca i Chios.** Atès que les polítiques europees s'han mostrat insuficients i poc operatives per donar una resposta adequada a la situació que viuen els països de la frontera Mediterrània i que aquestes regions es veuen forçades a afrontar en solitari una responsabilitat que correspon a totes les regions europees, des de Menorca es donarà suport a la municipalitat de l'illa grega de Chios en allò que fa referència a l'atenció a les persones que romanen als campaments de refugiats del municipi grec.

La proposta, una volta confirmat que compleix tots els requisits tècnics per a la seva viabilitat, es duu a aprovació de la Junta de Govern del Fons.

✓ Segona fase.

En una segona etapa, el Fons Menorquí durà a terme un projecte de cooperació als **països fronterers** amb Europa (com ara Jordània, Kurdistan o Líban) amb accions encaminades a impulsar la governança local, la democràcia o la cultura de pau. Aquesta acció està encara en fase de concreció donades les dificultats per intervenir en aquella zona.

Paral·lelament, el Fons té una **convocatòria oberta a projectes d'emergència** i ajuda humanitària dotada en 15.000€. Les bases estan disponibles en la web del Fons Menorquí.

http://www.fonsmenorqui.org/cooperacio/index.php?id_pagina=120

CONTEXT

L'illa de Chios és la segona en quant a nombre de persones refugiades arribades des de principis 2015 després de Lesbos. A Chios hi ha 19 grups de voluntaris entre ONG gregues i internacionals, així com administracions nacionals i de la Unió Europea que realitzen diferents serveis i funcions humanitàries per proporcionar les millors condicions de vida a les persones refugiades durant la seva estada.

L'Alcaldia de Chios, l'única que hi ha en tota l'illa (amb una població total de 53.000), ha dedicat més d'1.200.000 euros del seu pressupost així com tots els recursos propis tant personals com materials per atendre les més de 150.000 persones refugiades que han passat per l'illa.

A dia d'avui no compta amb gens de suport del propi govern grec ni tampoc de la resta de països de la Unió Europea mentre l'arribada de noves persones no s'atura i, cada cop, l'estada mitjana d'aquestes persones, s'allarga més en el temps.

En aquests moments, la part sanitària i d'alimentació de les persones refugiades que es troben a Chios està coberta per la municipalitat i les ONG, però es troben moltes dificultats per cobrir un seguit de serveis i necessitats que garanteixin la continuïtat d'aquesta atenció.

ACTIVITATS

-Contractació d'un advocat durant sis mesos per donar informació i assessorament per tramitar la sol·licitud d'asil i reagrupament familiar.

-Garantir el subministrament d'aigua i electricitat durant sis mesos als campaments de persones refugiades.

-Restaurar un parc infantil i abastir de joguets aquest parc. Està situat al costat d'un dels campaments de persones refugiades.

-Adquisició d'una nevera per mantenir totes les donacions de menjar i medicines que fa la població local.

PRESSUPOST

Les activitats que proposa aquest projecte tenen un cost total de 40.000€.

GESTIÓ

Les accions seran gestionades des de l'Alcaldia de Chios directament. El vice-alcalde i un tècnic de desenvolupament comunitari en seran els responsables.

UBICACIÓ DEL PROJECTE I POBLACIÓ BENEFICIÀRIA

Les accions es concentraran a dos dels cinc campaments de persones refugiades que hi ha a l'illa que són Souda i Dipethe i que acullen entre 1.000 i 1.500 persones cadascun.

**PROPOSTA D'ADHESIÓ A LA CAMPANYA MENORCA ES MOU
ALS MITJANS DE COMUNICACIÓ**

El Fons Menorquí de Cooperació, associació sense ànim de lucre formada pels vuit ajuntaments de Menorca, el Consell Insular i el Govern balear, a més de deu ONGD, ha posat en marxa una campanya pel drets de les persones migrades i refugiades que pretén sumar-hi a d'altres àmbits de la xarxa social illenca. Així, a més de totes les institucions i entitats abans esmentades, de moment, també s'hi ha sumat la Universitat de les Illes Balears. Tanmateix, des del Fons Menorquí de Cooperació valoram que aquesta campanya necessita de la col·laboració dels mitjans de comunicació, atesa la seva funció d'eixos vertebradors dels principis de solidaritat i fraternitat que fonamenten la cultura del projecte europeu.

Els mitjans de comunicació, en tant que constructors de la realitat, esdevenen responsables socials de la creació de models d'interpretació del que succeeix, de les dades i també dels estereotips, que confirmen o desmenteixen les visions del món. Per tant, els mitjans participen decisivament en la construcció dels valors socials, des de d'una doble vessant, ja que per una banda són el mirall dels valors de la societat i de les seves relacions internes, i, per l'altra, són decisius en la definició d'aquests valors i actituds.¹

Paral·lelament, els mitjans tenen la funció de vigilància social, en el sentit que actuen de sentinelles envers allò que succeeix a la nostra societat. D'aquesta manera, exerceixen el paper d'agents de denúncia i supervisió davant dels incompliments de la legalitat i dels drets fonamentals de les persones, mentre mantenen una gran capacitat d'influència damunt l'acció política.

En els darrers temps, la crisi existencial i econòmica dels propis mitjans, les limitacions professionals de l'àmbit periodístic i l'exigència d'haver d'informar des de la immediatesa en detriment de l'anàlisi i la reflexió han complicat el seu exercici de conciliar el rol d'informadors amb la responsabilitat d'enfortir els valors democràtics.

Amb aquestes premisses, des del Fons Menorquí de Cooperació valorem que la crisi humanitària de les persones refugiades s'ha de viure com a una oportunitat ineludible per reafirmar el compromís ètic i el paper protagonista dels mitjans de comunicació en la promoció de la convivència pacífica, la defensa de la diversitat i la interculturalitat en el sí de la nostra societat.

En uns moments que la crisi de persones refugiades a les fronteres europees posa de manifest que els desplaçaments forçats no s'aturaran per molts murs i filats que s'hi posin, i que, paral·lelament, diferents anàlisis de la realitat socioeconòmica de les nostres Illes mostren un creixent rebuig envers les persones migrades, demanen el compromís dels mitjans d'estar atents a la realitat plural i diversa per poder contribuir a la construcció d'una societat respectuosa amb la diversitat, intercultural, justa i pacífica.

MENORCA ES MOU. PELS DRETS DE LES PERSONES MIGRANTS I REFUGIADES

Per tot el que s'ha exposat, el Fons Menorquí de Cooperació sol·licita als mitjans de comunicació de l'illa de Menorca la seva implicació, tot comproment-se a les següents accions:

1. Que facin públics els seus codis ètics de tractament de les persones migrades. I que, en cas de no tenir-ne, i sense contradir el seu paper d'informadors, assumeixin uns compromisos ètics en el tractament de la informació i la línia editorial respecte de les persones migrants.

Així es recomana el següent:

- a) Que es contextualitzin les notícies relacionades amb la immigració i informant de la situació dels països d'origen, de manera que s'ajudi a entendre i entendre's millor.
 - b) Respecte del tractament de l'opinió, i sense obviar en cap moment les legítimes inquietuds de la població envers el fenomen migratori, que es propiciïn instruments positius i democràtics que contribueixen a evitar que aquestes mateixes inquietuds derivin en racisme i xenofòbia.
 - c) Que contribueixin activament al trencament d'estereotips cap a les persones migrades i facin divulgació dels aspectes positius i favorables a la immigració.
 - d) Que assumeixin el compliment del seu paper de vigilants de la societat i, de manera explícita, denunciïn les accions racistes, que evitin alimentar en les seves informacions i línies d'opinió les actituds de rebuig a la immigració i la diferència, alhora que potenciïn el model social d'una convivència pacífica i intercultural.
 - e) Que s'apropin les minories diferenciades culturalment als mitjans de comunicació per tal d'afavorir, des de la diversitat, una convivència pacífica i intercultural.
2. El compromís d'oferir formació als vostres professionals de la comunicació perquè puguin exercir d'actors en favor de la convivència pacífica i intercultural que es cerca potenciar. El Fons Menorquí es compromet a impartir aquesta formació.
 3. Que aquests compromisos vagin acompanyats d'iniciatives concretes en la programació o l'edició de continguts que materialitzin la voluntat de les empreses de comunicació de contribuir a la construcció d'una societat més justa per a tothom.
 4. Que es comprometin a donar difusió de les activitats de la campanya impulsada pel Fons Menorquí de Cooperació en defensa dels drets de les persones migrades i refugiades i en la promoció de la convivència pacífica, la defensa de la diversitat i la interculturalitat en el sí de la nostra societat.
 5. Establir, amb el Fons Menorquí, un mecanisme de seguiment dels compromisos, així com l'acceptació que se'n facin informes i es facin públics. Els mitjans que no hi estiguin d'acord en tenen tot el dret, però la ciutadania també té dret a saber-ho.